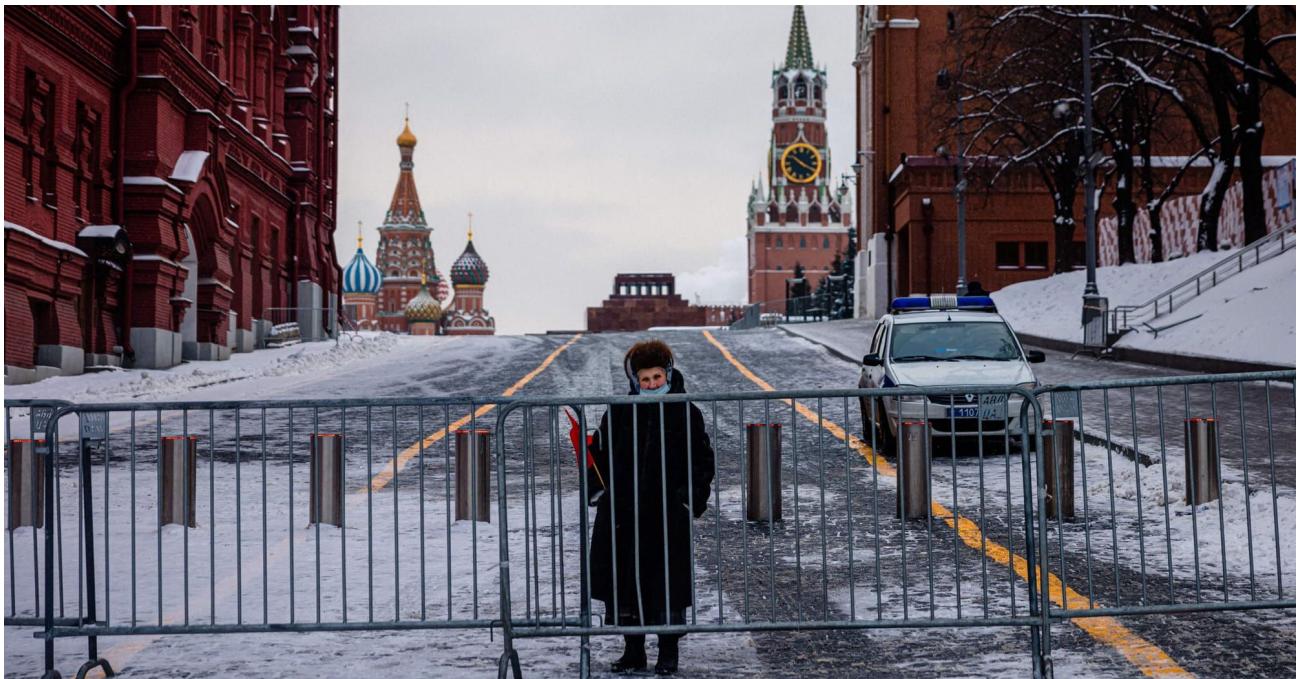

Настав час змінити політику Берліна щодо РФ: звернення німецьких експертів до уряду

 eurointegration.com.ua/articles/2022/01/17/7132657

Європейська правда

Понеділок, 17 січня 2022, 11:15 — спільний лист 73 профільних німецьких експертів

ZEIT **ONLINE**

"Європейська правда" публікує відкритий лист 73 німецьких експертів з питань Східної Європи та міжнародної безпеки до уряду Німеччини та політичних партій, представлених у Бундестазі.

Цей текст, в оригіналі написаний німецькою мовою, був уперше опублікований у німецькому виданні *Zeit Online*, Європравда публікує переклад з дозволу авторів.

* * * * *

Останніми тижнями Росія ставить під сумнів європейський безпековий порядок, що склався після закінчення холодної війни. У хід йде масована, загрозлива концентрація військ на східних та південних кордонах України, інтенсивні антизахідні пропагандистські атаки, які не соромляться брехні, а також неприйнятні вимоги до НАТО та його країн-членів.

Росія при цьому сама просуває себе на міжнародній арені "як державу, яка перебуває під загрозою", якій терміново потрібні "гарантії безпеки" з боку Заходу.

Кремль навмисне змінює сенс геополітичного поняття "гарантії безпеки".

Необхідність таких запевнень (або гарантій) дійсно обговорюється з часів переговорів щодо Договору про нерозповсюдження ядерної зброї у 1968 році, але **вони призначенні для неядерних країн**, а не ядерних супердержав.

Зараз у Росії більше атомних боєголовок, ніж у трьох ядерних державах НАТО – США, Великій Британії та Франції разом узятих. Москва має широкий спектр систем доставки своїх тисяч одиниць ядерної зброї – від міжконтинентальних балістичних ракет до далеких бомбардувальників та атомних підводних човнів. Вона має одну з трьох найпотужніших армій у світі, а також право вето в Раді Безпеки ООН.

Отже, Російська Федерація вже є однією з найбільш захищених у військовому плані держав.

Водночас Кремль використовує регулярні й нерегулярні війська, а також загрозу ядерного потенціалу для ведення різних війн та окупації територій колишніх радянських республік.

Не тільки у Східній, а й у Західній Європі, а також на інших континентах Кремль безсовісно демонструє претензії на "особливі права" на просування своїх інтересів на території інших суверенних держав.

В обхід міжнародних правил, договорів та організацій Москва полює на своїх ворогів у всьому світі. Кремль намагається втрутатися у вибори, верховенство закону та соціальну згуртованість в інших країнах, у тому числі за допомогою пропагандистських кампаній, фальшивих новин та хакерських атак. Останнє він починає робити таємно, але з очевидною метою втрутитися в демократичний процес ухвалення рішень в інших державах або дискредитувати його.

Одна з його цілей – підірвати політичну і територіальну цілісність пострадянських держав з переходною економікою та демократією.

Німеччина – найбільша економіка Європи – три десятиліття спостерігає за цією діяльністю критично, але переважно бездіяльно.

У Молдові імперський реванш Москви розпочався ще 1992 року, одразу після розпаду СРСР, зі збройної інтервенції 14-ї російської армії. Її залишки офіційно перебувають у Придністров'ї і сьогодні, незважаючи на неодноразові вимоги демократично обраних молдовських урядів вивести війська та відповідні обіцянки Кремля.

Ні на цю, ні на подальші численні реваншистські авантюри Росії на пострадянському просторі та за його межами Німеччина не відреагувала адекватно.

Ба більше, зовнішня та зовнішньоекономічна політика Берліна сприяла політичному та економічному ослабленню східноєвропейських неядерних держав та геоекономічному посиленню ядерної наддержави, яка ставала дедалі нестриманішою.

У 2008 році Німеччина відіграла центральну роль у зусиллях РФ щодо запобігання вступу Грузії та України в НАТО.

У 2019 році уряд Німеччини домагався повернення російської делегації до Парламентської асамблей Ради Європи, хоча Москва тоді не виконала і досі не виконує жодної з умов для цього досить символічного акту.

Для і без того нестійких українсько-російських відносин запуск першого газопроводу "Північний потік" у 2011-2012 роках (зовсім не обов'язковий з енергетичної та економічної точки зору) став катастрофою. Зараз схоже, що саме він підготував ґрунт для вторгнення Росії в Україну через два роки.

І хоча в 2021 році не була задіяна більша частина існуючих газотранспортних потужностей між Сибіром і ЄС, зараз Німеччина, з відкриттям газопроводу "Північний потік-2", готується знищити економічні важелі впливу України на Росію, які ще залишилися.

Економічні санкції ЄС проти Москви, запроваджені 2014 року, були м'якими і не були достатньою відповіддю на дедалі агресивніший курс Кремля.

А на тлі "особливих відносин" Німеччини та Росії співпраця Німеччини в галузі розвитку, культури та освіти з Україною, Грузією або Молдовою створює поблажливість, поступливість у німецькій східній політиці. Ця співпраця не применшує серйозних помилок у політиці Німеччини щодо Росії, таких як запрошення Путіна виступити в Бундестазі в 2001 році або створення з 2008 року німецько-російського Партнерства заради модернізації.

Ці та подібні рішення Німеччини передбачали наявність у Москви особливих прав на пострадянському просторі всупереч непроханій присутності російських військ у Молдові та Грузії.

У світлі двадцяти років політичної пасивності Німеччини щодо російського неоімперіалізму напад Путіна на Україну в 2014 році здається майже логічним наслідком такої політики. Популярна німецька формула "Annäherung durch Verflechtung" ("зближення через взаємозалежність" або "зближення через залученість"), що означає підхід Берліна до Москви на основі співпраці, набула трагікомічного сенсу.

"Сфери впливу" Росії зійшлися зі східними кордонами ЄС.

Тепер Кремль уже ставить під сумнів політичний суверенітет Швеції та Фінляндії.

Він закликає до заборони на можливе майбутнє членство в НАТО не лише пострадянських, а й скандинавських країн. Кремль лякає всю Європу "військово-технічною" реакцією, якщо НАТО (за словами Путіна – "негайно") не відреагує на далекосяжні вимоги Росії щодо перегляду європейського безпекового порядку.

Росія погрожує військовою ескалацією, якщо не отримає "гарантій безпеки" – тобто дозволу Кремлю призупинити дію міжнародного права в Європі.

Після таких маніпуляцій Німеччина має нарешті відмовитися від свого особливого східного політичного шляху.

Він сприймається як привілей для РФ не лише у Центрально-Східній Європі.

Злочини нацистської Німеччини на території нинішньої Росії у 1941-1944 роках не виправдовують нинішню німецьку стриманість у реакції на імперський реваншизм та правовий нігілізм Кремля. Це особливо актуально, коли – як у випадку з Україною – йдеться про російське вторгнення на визнану міжнародним правом територію іншої країни-жертви колишнього німецького експансіонізму (часів Другої світової війни).

Не можна миритися з демонстративним порушенням Росією основоположних принципів ООН, ОБСЄ та Ради Європи (офіційно визнаних і самою Москвою!) у Східній, а тепер і в Північній Європі.

Політика Німеччини щодо Росії має бути докорінно скоригована.

Якщо Берлін і надалі обмежуватиметься словесними чи символічними реакціями на російські ревізіоністські авантюри – це буде, як і в минулому, лише підштовхувати Кремль до нових.

На Німеччині лежить особлива відповідальність як на ключовій країні ЄС, НАТО та західної спільноти загалом.

В інтересах міжнародної безпеки, європейської інтеграції та загальних правил Берлін має нарешті ліквідувати розрив між своєю публічною риторикою та реальною практикою у Східній Європі. Це має втілитися у низці паралельних та конкретних заходів політичного, правового, дипломатичного, громадянського, технічного та економічного характеру. Німеччина є великим торговим, дослідницьким та інвестиційним партнером як Росії, так і країн Східного партнерства ЄС, а також провідною державою Європейського Союзу. У неї більше, а в деяких сферах – набагато більше можливостей досягти чогось, ніж у більшості інших західних країн.

Це стосується як стримування і санкцій щодо Росії, так і підтримки держав, розчленованих та переслідуваних Москвою. Берлін має поєднувати свою словесну підтримку з більш значними та ефективнішими діями, ніж це було досі.

Підписанти:

Д-р Ханнес Адомейт, старший науковий співробітник Інституту політики безпеки при Кільському університеті (ISPK)

Д-р Вера Аммер, член правління Міжнародного Меморіалу та Ініціативи "Демократична Україна", Ойскірхен

Д-р Остен Баллер, правознавець, професор та голова НУО "Німецько-українська школа управління", Берлін

Фолькер Бек, депутат парламенту у 1994–2017 роках, позаштатний викладач Центру релігійних досліджень (CERES), Університет Бохума

Д-р Карл Бетке, науковий співробітник кафедри історії Східної та Південно-Східної Європи, Лейпцизький університет

Д-р Флоріан Бібер, професор та директор Центру досліджень Південно-Східної Європи, Університет Граца

Д-р Катрін Бьюокх, професорка та наукова співробітниця Інституту Лейбніца з вивчення Східної та Південно-Східної Європи (IOS), Регенсбург

Д-р Фальк Бомсдорф, правознавець, керівник Московського представництва Фонду ім. Фрідріха Науманна у 1993–2009 роках, Мюнхен

Д-р Карстен Брюггеманн, професор естонської та загальної історії, Талліннський університет, Естонія

Д-р Мартін Дітце, публіцист та перший голова Німецько-української культурної асоціації, Гамбург

Д-р Йорг Форбріг, директор з Центральної та Східної Європи, Німецький фонд ім. Маршалла США, Берлін

Д-р Аннетт Фрейберг-Інан, професорка теорії міжнародних відносин, Амстердамський університет

Д-р Ангелос Джаннакопулос, доцент DAAD з німецьких та європейських студій, Києво-Могилянська академія, Україна

Д-р Анке Гізен, член правління Міжнародного Меморіалу та Меморіалу Німеччини, Берлін

Вітолльд Гнаук, історик, керуючий директор німецько-польського наукового фонду, Франкфурт-на-Одері

Д-р Густав К. Грессель, старший науковий співробітник програми "Розширення Європа", Європейська рада з міжнародних відносин (ECFR), Берлін

Ірен Хан-Фур, політолог, член виконавчої ради Центру ліберальної сучасності (LibMod), Берлін

Ральф Гельбіг, культуролог, позаштатний журналіст телеканалів ARTE та MDR та оператор сайту "Georgia & South Caucasus", Лейпциг

Д-р Ааге Ансгар Гансен-Льове, до 2013 року – професор слов'янської філології, Університет ім. Людвіга Максиміліана, Мюнхен

Ребекка Гармс, депутат Європарламенту у 2004–2019 роках, колишня очільниця делегації ЄС у Парламентській асамблей EURO-NEST, Венделанд

Ральф Гаска, іноземний пастор Німецької лютеранської церкви (EKD) у Києві у 2009–2015 рр.

Д-р Геідо Гаусманн, професор та керівник відділу історії, Інститут Лейбніца з дослідження Східної та Південно-Східної Європи (IOS), Регенсбург

Якоб Гаутер, політолог, докторант Школи слов'янських та східноєвропейських досліджень (SSEES), Університетський коледж Лондона

Д-р Ріхард Герцінгер, публіцист, автор книг та оператор веб-сайту "hold these truths", Берлін

Д-р Марен Гофіус, науковий співробітник факультету соціальних наук, Гамбурзький університет

Д-р Місте Готопп-Ріке, директор Інституту вивчення Кавказу, Татарики та Туркестану (ICATAT), Магдебург

Д-р Губертус Ф. Ян, професор історії Росії та Кавказу, Кембриджський університет, Англія

Д-р Керстін Сюзанна Йобст, професорка історії Східної Європи, Віденський університет

Д-р Маркус Кайзер, соціолог, президент Німецько-казахського університету (DKU), м. Алмати у 2015-2018 роках, Констанц

Д-р Крістіан Каунерт, професор міжнародної безпеки та завідувач кафедри ім. Жана Монне, Дублінський міський університет, Ірландія

Д-р Сара Кірхбергер, завідувачка відділу Інституту політики безпеки Кільського університету (ISPK)

Микола Клименюк, журналіст та керівник програми "Ініціатива Quorum" НУО "Європейський обмін", Берлін

Геральд Кнаус, лауреат премії ім. Карла Карстенса Федеральної академії безпекової політики (BAKS) і голова Європейської ініціативи стабільності, Берлін

Д-р Герд Кьюнен, історик, публіцист та автор книг, у тому числі "Комплекс Росії: німці та Схід 1900-1945", Франкфурт-на-Майні

Петер Коллер, керуючий директор Bahnhagentur Schöneberg та автор книг, у тому числі "Україна: керівництво для індивідуальних відкриттів", Берлін

Доктор Йоахім Краузе, професор та директор Інституту політики безпеки Кільського університету (ISPK)

Корнеліус Охманн, політолог, керуючий директор Фонду німецько-польської співпраці, Варшава/Берлін

Д-р Отто Люхтергандт, колишній професор публічного права та східноєвропейського права, Гамбурзький університет

Д-р Карло Масала, професор міжнародної політики, Університет федерації збройних сил, Мюнхен

Маркус Меккель, міністр закордонних справ НДР у 1990 році, член парламенту у 1990–2009 роках, голова Німецької ради Фонду німецько-польської співпраці, Берлін

Йоханна Мерінг, науковий співробітник кафедри ім. Генрі Кісінджа з безпеки та стратегічних досліджень, Боннський університет

Д-р Міхаель Мозер, професор слов'янської лінгвістики та текстової філології, Віденський університет

Андрій Новак, політолог, співзасновник Альянсу за вільну демократичну Росію, а також Russia Uncensored Deutsch, Нюрнберг

Барбара фон Ов-Фрейтаг, політолог, член правління Празького центру громадянського суспільства

Д-р Сюзанне Покай, історик та співробітниця факультету наук про життя Університету ім. Гумбольдта, Берлін

Рупрехт Поленц, член парламенту в 1994–2013 роках, з 2013 року – президент Німецької асоціації з досліджень Східної Європи (DGO), Мюнster

Д-р Детлєв Пройссе, політолог, автор книг, колишній керівник програми підтримки іноземців Фонду ім. Конрада Аденауера, Гамбург

Манфред Квірінг, автор книг і колишній російський кореспондент Berliner Zeitung, Die Welt та Zürcher Sonntagszeitung, Хое Нойдорф

Валерія Радзієвська-Хан, член Консультивної ради та колишня керуюча директорка Форуму ім. Льва Копелєва, Кельн

Д-р Олівер Рейнер, професор європейських та кавказьких досліджень, Державний університет ім. Іллі Чавчавадзе, Тбілісі, Грузія

Д-р Фелікс Ріфер, політолог, автор книг та член Консультивної ради Форуму ім. Льва Копелєва, Бонн

Крістіна Рік, перекладачка, координаторка проекту та член правління "Меморіал Німеччина", Берлін

Д-р Штефан Родевальд, професор історії Східної та Південно-Східної Європи, Лейпцизький університет

Д-р Гжегож Россолінські-Лібе, науковий співробітник факультету історії та культурології, Вільний університет Берліна

Себастіян Шеффер, політолог, автор книг та керуючий директор Інституту Дунайського регіону та Центральної Європи (IDM), Відень

Штефані Шиффер, керуючий директор НУО "Європейський обмін" та голова Європейської платформи за демократичні вибори (EPDE), Берлін

Д-р Франк Шіммельфенніг, професор європейської політики, Швейцарський федеральний технологічний інститут (ETH), Цюрих

Д-р Карл Шлегель, до 2013 року – професор історії Східної Європи, Європейський університет Віадріна, Франкфурт-на-Одері

Вінфрід Шнайдер-Детерс, економіст, автор книг, керівник Київського офісу Фонду ім. Фрідріха Еберта у 1995-2000 роках, Гейдельберг

Вернер Шульц, член парламенту в 1990-2005 роках, член Європарламенту в 2009-2014 роках, колишній заступник голови Комітету парламентської співпраці ЄС-Росія, Кухц

Д-р Герхард Сімон, колишній професор кафедри історії Східної Європи, Кельнський університет

Д-р Сюзанне Шпан, історик Східної Європи, публіцистка, позаштатна наукова співробітниця Вільнюського інституту політичного аналізу (VIPA), Берлін

Д-р Кай Штруве, доцент та науковий співробітник Інституту історії, Університет Галле-Віттенберг

Д-р Ернст-Йорг фон Штудніц, посол Федеративної Республіки Німеччина в Російській Федерації в 1995-2002 роках, Кенігсвінтер

Сергій Сумленний, кандидат політичних наук, автор книг, керівник Київського офісу Фонду ім. Генріха Белля у 2015-2021 роках, Берлін

Д-р Максиміліан Терхалле, підполковник (в резерві), запрошений професор Лондонської школи економіки та політичних наук

Д-р Штефан Троебст, до 2021 року – професор історії культури Східної Європи, Лейпцизький університет

Д-р Франк Умбах, науковий керівник Європейського кластеру з клімату, енергетики та ресурсної безпеки (EUCERS), Боннський університет

Д-р Андреас Умланд (ініціатор), аналітик Стокгольмського центру східноєвропейських досліджень, Шведський інститут міжнародних справ

Д-р Елізабет Вебер, літературознавиця та театрознавиця, член Консультативної ради Форуму ім. Льва Копелєва, Кельн

Доктор Анна Вероніка Вендланд, наукова співробітниця Інституту історичних досліджень Східної та Центральної Європи ім. Гердера, Марбург

Д-р Александр Вьолль, професор культури та літератури Центральної та Східної Європи, Потсдамський університет

Д-р Сюзанне Воршех, наукова співробітниця Інституту європейських досліджень, Європейський університет Віадріна, Франкфурт-на-Одері